

СССР СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1974 йил 21 июндан ЧИҚА БОШЛАГАН

18 июнь 1974 йил, сешанба

№ 142 (15.922) Баҳоси 2 тўйин.

МОСКВА. 1974 йил 16 июнь. Пойтахтнинг Киев районидagi 57/830-сайлов участкасида. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев овоз берапти.

Пойтахтнинг Красная Пресня районидagi 70/1129-сайлов участкасида. СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний овоз берапти.

Пойтахтнинг Октябрь районидagi 40/1809-сайлов участкасида. СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин овоз берапти.

С. Гурарий фотолари.

ЎЗА ПАРВАРИШИДА МАСЪУЛИЯТЛИ ДАВР

Деҳқончилик йилдан-йил тафовут қилади. Бир йил сув сероб бўлса, иккинчи йил камоб бўлади. Баҳор кеч бошланиб, куз эрта тушган йиллар ҳам кўп бўлган. Табиат ўзгаришлари тўғрисида анчайин қийинчиликларга дуч келинади. Республикада меҳнат-кешлари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети раҳбарлигида ҳар қандай шaroитда ҳам ҳамма қийинчиликларни енгиб, пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлаш юзасидан қабул қилинган социалистик мажбуриятларини шараф билан бажариб келмоқдалар. Республикада бу йил сув камоб бўлди. Об-ҳаво ноқулайликлари тўғрисида катта май-донларга қайта чиғит экилади. Бунинг устига сел, қатқалоқ, бегона ўтлар, зараркунам-далар деҳқонларни анча ташвишландирди. Ўзлар авжи ушбу ва рисолаликни боққичига кирган-да сув танқислиги юз берди. Амударё, Сирдарё, Зарафшон, Қорадарё ва бошқа дарёларда сув кам оқибди. Каттақўрғон, Чимқўрғон ва бошқа омборларда сув кам тўпланди. Каналлар, соя-ларнинг суви талабни қондира олмайпти.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети вазиятни ҳисобга олиб, сув танқислигини енгиш, белгиланиш йилда 5 миллион тонна пахта тайёрлашни таъминлашга қарайлган катта тадбирлар белгиледи. Юқаси оғлиги интизом, садоқат билан жон куйдириб ишлаш, ишнинг кўзини бил-либ хўжаликларга раҳбарлик қилиш муваффақиятлар гаровидир.

Партия ташкилотлари ҳозирги долзарб кунларда ўз фаолиятларини янада кучайтиришга, меҳнатқиллар орасида ташкилотчилик ишларини авж олдиришга, оммавий сиёсий ва тарбиявий ишларни юқаси погонига кўтаришларига керак. Меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш ҳис-туғйусини алағалатиш, социалистик соҳа-бақа беғирнони юқори кўтариш, умулдориликни ошириш, интизомни мустаҳкамлаш, ресурсларни қидириб топиш ва ишга тушириш, ишда сифат учун кураш партия ташкилотлари фаолиятида муҳим ўрин олмоғи лозим. Улар олиб бораётган ишларнинг ҳаммаси пахтачилик соҳа-сида юз берган қийинчиликларни мардонавор енгиб, беш миллион тонна пахта учун мустақам замин яратилишига қаратилмоғи зарур.

Илгор хўжаликларининг тажрибаси шунки кўрсат-яптики, республикамизда сув танқислигини ен-гиш, пахтадан юқори ҳосил етиштириш, бошқа хил экинлардан катта хирмон кўтариш учун ҳамма имкониятлар бор. Муҳим вазифа—ана шу имко-ниятлардан ишнинг кўзини билиб, оқилона фой-даланишдан иборат. Бунинг учун ишлаб чиқариш илгорлари, мусобақа голибларининг тажрибаси кенг қўламда оммалаштирилиши, ишчи кучлари, техника воситалари беш йилликнинг белгилан-ган тартибига янада кучайтирилиши лозим. Партия ташкилотлари фаолияти ишга яроқ-ли қишлоқ хўжаликчилик, техника воситалари тула равиюда сув камоблиги тўғрисида рўй-бериш, ҳар бир коммунист, ҳар бир жавобгар экинчи тула аниқлаши, ўз меҳнатининг ҳар кунини зарбдор натижа айлантиришида партия ташкилотлари уларга **КОМКРЕТ ЕРДАМ БЕРИШИ** керак. Сув танқислигини енгиш, ўз парварши-ни кучайтиришда қалбда яндоқ, билганда куч-чи бор ҳар бир киши собиққадим, жанговар бў-лиши керак. Вазият шунки тақозо этапти.

Шу кунларда дала шийонларида олиб борила-ётган оммавий-сиёсий, ташкилий-тарбиявий ишлар ҳар қанондан ҳам кучайтирилиши лозим. Со-циалистик мусобақа бутун қоралар билан авж ол-дирилиши зарур. 5 миллион тонна пахтага мустақам замин яра-тиш ҳаммамизнинг муқаддас бурчимиздир.

ҳолларига ҳам қаттиқ зарба беришлар-и, бундан нуқсонларнинг тақдорлигида йўл қўймаслик қораларини кўришлари керак. Синчиқлаб қараб чиқилса ҳар бир хўжалиқда суви кўлайтириш учун анчагина резервлар бор. Шу кунларда ҳамма насослар тула ишга тушири-лиши, мутаассисларнинг масъулияти билан арте-зиан қўруқлар, зовурларнинг сувдан ҳам кенг-кўламда фойдаланиши керак. Ўзбекистон ССР Электрлаштириш министрига ва «Ўзсельхозтех-ника» республика бирлашмаси насослар қуриш ва ишга тушириш, ремонт ишларида хўжаликлар-га ёрдам беришлари талаб этилади. Республика Мелiorация ва сув хўжалиги министрига сув иш-шоотлари қуриш, мавжудларининг сув ўтказиш қобилиятини ошириш тўғрисида оператив қоралар қўриши зарур. Министрликнинг жойлардаги ма-ҳаллий органлари ҳар литр сувининг сарфланиши устидан мунтазам назорат олиб боришлари ке-рак.

Ҳозир ҳамма жойда социалистик мусобақа шартларининг бажарилишини тегишлидан ўтказ-иш вақти келди. Бригадалар, бўлимлар, хўжалик-лараро тегишли ўтказилганда—сувдан тўри фойдаланиш, режимида ривож қилиш, исрофгарчи-ликка қарши кураш масалаларига алоҳида эътибор берилиши, бугун бир сувчи, ёки айрим сувчилар қўлга киритган ютуқ эртага ҳаммамнинг мулкига айлантирилиши лозим. Тегишли акчу-лар ишчанлик руҳида муҳокама қилиниши, кам-чиликлар рўй-рост очиб ташланиши, айбдор шахсларга жамоат танбеҳи берилиши керак.

Бегона ўтлар ўзганингизга эмас, ҳосилнинг ҳам душманидир. 1974 йил бегона ўтларини ҳамма жой-да илдизи билан тула тугатиш йили бўлмоғи ке-рак. Бунинг учун техника воситалари, химиклар-дан тўри фойдаланиш катта аҳамият касб эта-ди. Паққаллар бегона ўтлардан тазалангандан-сўнггина эгат олиниб сугорилши лозим. Ўзлар-нинг нақбатга қўйиш, босириб сугориш ҳолла-рига бутунлай бераҳам берилиши керак.

Сугориш озиклантириш ва чуқур култивация ўтказиш билан қишлоқ олиб бориладиган кўзда тутилган мақсадга эришилади. Уларини бир-бири-га уюлтиришнинг ўтказиш кўтилганча натижа берилади. Шу кунларда кўтилганча натижа берилиши бутун қоралар билан кучайтириш зарур. Шу мақсадда «СУЗ» ва бошқа уюлтириш аргате-лари ишга туширилиши лозим. Химиклар зар-раркунамдаларининг пайдо бўлишига йўл қўймаслик, пайдо бўлган жойларда эса уни тугатиш қоралари-ни кўришлари талаб этилади.

Партия ташкилотларининг фаолияти ишга яроқ-ли қишлоқ хўжаликчилик, техника воситалари тула равиюда сув камоблиги тўғрисида рўй-бериш, ҳар бир коммунист, ҳар бир жавобгар экинчи тула аниқлаши, ўз меҳнатининг ҳар кунини зарбдор натижа айлантиришида партия ташкилотлари уларга **КОМКРЕТ ЕРДАМ БЕРИШИ** керак. Сув танқислигини енгиш, ўз парварши-ни кучайтиришда қалбда яндоқ, билганда куч-чи бор ҳар бир киши собиққадим, жанговар бў-лиши керак. Вазият шунки тақозо этапти.

ЯРИМ ЙИЛЛИК ПЛАН БАЖАРИЛДИ

БУХОРО (телефон орқали олинди). Мамлакатимиз Бутун-иттифоқ ишлов хўжалик ҳодимларининг социалистик мусо-бақасига қўшилмоқчи ишлаётган область қорвадорлари давлатга сўт сотиш бўйича белгиланган ярим йиллик ҳақ хўжалик плани-нин мундтадан илгари оши-риб адо этдилар. Пландан 18440 тонна ўғина 18700 тон-на серрайко сўт топириди. Қўлга киритилган бу муваффақиятда Свердлов, Шофиркон, Қорақўл, Олот районлари қорва-дорлари катта ҳисса қўшдилар. Бу районларда сўт тайёрлаш ярим йиллик плани 103-110 процент бажарилиди.

Давлатга сўт топириш қиз-гини давом этмоқда.

С. Гурарий фотолари.

КИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИШЛАРИ КUNДАЛИГИ

КўПРОҚ МЕВА ВА САБЗАВОТ ТАЙЁРЛАЙЛИК

Республикамиз қолхоз ва совхозлари юбилей йилида 2,2 миллион тонна мева ва сабзавот маҳсулотлари етиштириш мақ-садини белгиланган. Бу ўтган йилдаги қараганда анча кўп-дир. Ана шу топиришнинг му-ваффақиятини бажариш учун қол-хоз ва совхозларнинг хўжа-ликлари раҳбарлари мазкур муҳим ишга маъсуллик билан қарайдилар. Оқибатда бу ерларда қартошка экиш плани 40-60 процент бажарилади, хо-лос. Самарқанд, Сирдарё об-ластларида сабзавот-позиз экин-лари экиш плани бажарилади. Гудлистон ва Ўрта Чирчиқ рай-онларида сабзавот билан байл бўлган майдонлар ўтган йилда-да нисбатан 40 процент, қар-тошка экиш ерлар эса — 22-28 процент кам.

Сабзавот экинлари ривожлан-дишдан кечингизнинг қара-мақандан, республикамизнинг бир қатор қолхоз ва совхозлари-да уларни парвариш қилиш аҳли ташкил этилмаган. Қал-ғий районидagi Навоий номи, Оржоникидзе районидagi «Пра-да» қолхозлари, Қорақалпоғис-тон АССРдagi «Хўжайли» ва Тошкент областидagi «Назар-бек» совхозлари ана шундай хўжаликлар жумласига кирди.

Мева ва сабзавот маҳсулот-лари топириш сурьатлари ҳам сўт. Масалан, Сирдарё обла-сти хўжаликлари бу соҳадagi плани атиги 2,1 процент, Са-марқанд области — 2,8 про-цент, Наманган ва Қашқадарь области — 3,6 процент, Бу-хоро области — 4,5 процент ва Андиқон области — 6,6 про-цент адо этди. Наманган, Ўрта Чирчиқ, Гиждувон, Булуғур ва Оқдарё районларининг қол-хоз ва совхозлари сабзавот ва қартошка топиришга ҳали киришганларига йўл.

Болгарда ва полиларда маҳ-сулот етиштириш ҳамда тайёр-лаш плавлари сўзсиз бажари-лади. Сурхондарё ва Фаргона об-ластларининг Наманган, Денов, Сариев, Олтириқ ва Ўзбос-кан районларининг хўжалик-лари, Қалинин районидagi Лени-номи ва Ильич номи қолхоз-лари, Жарўрғон районидagi «Ленин йўли», Тошкент обла-стидagi «Партия XXI съезди» совхозлари ва қўғина бошқа хўжаликлар маҳсулот тайёр-

СССР ОЛИЙ СОВЕТИГА САЙЛОВ ЎТКАЗУВЧИ МАРКАЗИЙ САЙЛОВ КОМИССИЯСИДА

1974 йил 16 июнь, якшан-ба кунини тўққизинчи чақ-риқ Совет Социалистик Рес-публикалари Иттифоқининг Олий Советига сайлов ўтказ-илди.

16 июнь кунини Москвада, Союзлар уйида СССР Олий Советига сайлов ўтказувчи Марказий сайлов комиссия-сининг мажлиси бўлди.

мажлисда комиссия раиси П. И. Федосеевнинг мамла-катда овоз бериш қандай бораётганини тўғрисидаги ахбороти тингилди. Совет Иттифоқининг бу-тун территориясида сайлов маҳаллий вақт билан эрта-лаб соат 6 дан кечқурун соат 10 гача давом этди. Марказий сайлов комис-сиясида олинган маълумот-ларга қараганда, кундуз со-ат 12 гача сайловчиларнинг 85,59 проценти, кечқурун со-ат 6 гача эса 99,34 процен-ти овоз берди. Кечқурун соат 6 гача овоз беришда РСФСРдagi сайловчилар-нинг 99,02 проценти, Украин-на ССРда 99,85 проценти, Белоруссия ССРда 99,63 проценти, Ўзбекистон ССР-да 99,85 проценти, Қозоғис-тон ССРда 99,99 проценти,

Грузия ССРда 99,32 про-центи, Озарбайжон ССРда 99,31 проценти, Литва ССР-да 99,49 проценти, Молда-вия ССРда 99,73 проценти, Латвия ССРда 99,28 про-центи, Қирғизистон ССР-да 99,74 проценти, То-жикистон ССРда 99,01 проценти, Арманистон ССРда 99,35 проценти, Туркменистон ССРда 98,78 проценти ва Эстония ССР-да сайловчиларнинг 99,69 проценти овоз беришда қат-нашди.

СССР Олий Советига сайлов ҳамма жойда сай-ловчиларнинг зўр сиёсий активлиги ва уюшқонлиги вазиятида ўтди, совет де-мократиясининг умумхалқ байрамига айланб кетди. (ТАСС).

Л. И. БРЕЖНЕВ НУТҚИ БРОШЮРА ҚИЛИБ ЧИҚАРИЛДИ

Сиёсий адабиёт нашриёти КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўтди Л. И. Брежневнинг 1974 йил 14 ию-нида Кремнинг Съездлар саройи-

да Москва шаҳар Бауман сай-лов округи сайловчилари билан учрашувда сўзлаган нутқи тек-тини брошюра қилиб чиқарди. (ТАСС).

ЎЗАРО ИҚТИСОДИЙ ЁРДАМ КЕНГАШИНИНГ XXVII СЕССИЯСИ

Бугун халқ Болгариянинг пойтахтида Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг XXVII сессияси ойнади. Шу кунини Со-фияда Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг 25 йиллигига ба-ғишланган катта тантаналар ўт-казилди. Сессияда бутун ёр-да Прагада бўлиб ўтган ам-алий учрашувдан кейинги дав-раги кенгаш фаолияти тўғри-сида ижроия комитетининг док-лади қараб чиқилди. Пландлаш-

тириш соҳасида ҳамкорлик ма-салалари билан шугулланувчи комитетнинг қўшимча доклади ва бошқа ҳужжатлар кенгаш ишчи-руқчилари эътиборига ҳа-вола қилинди. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кен-гашининг Софида бўладиган сессияси катта ва унутилмас воқеадир. Сессия қарорлари со-циалистик ҳамдўстлик мамла-катлари экономикасини янада мустаҳкамлашга имкон беради. (ТАСС).

ЎЗБЕКISTON ЧОРВАДОРЛАРИНИНГ МЕХНАТ ҒАЛАБАСИ

Республикамиз қишлоқ хўжа-лиқ меҳнатчилари КПСС XXIV съезди тарихий қарорларини ба-жариб бериб, Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақага қў-шилмоқчи бўлишга қарар қилиш-ди. Давлатга сўт сотиш ярим йиллик халқ хўжалик планини мундтадан илгари 110 процент, сўт сотиш планини — 102,4 про-цент ва тухум сотиш планини — 118,4 процент бажаришди.

90,3 миң тонна ёки ўтган йил-нинг шу давридагига қараганда 11,7 процент кўп мол ва парранда-гўшти, 223,6 миң тонна ёки 7,8

процент кўп сўт, 282,5 миллион дона ёки 15,5 процент кўп миқ-дорда тухум тайёрланди. Андиқон, Қашқадарь, Наманган, Фаргона, Бухоро, Самарқанд, Сир-дарё областларининг чорвадор-лари гўшт, сўт, тухум тайёрлаш халқ хўжалик планиларини муваф-фақиятдан адо этдилар.

Республикамиз давлатга жуи-сотиш ярим йиллик халқ хўжалик планини ҳамда қоракўл тери топ-шириш йиллик планини бажариш арафасида турибди.

Давлатга чорвачилик маҳсулот-лари сотиш давом этмоқда.

ХУШХАБАРЛАР

САМАРҚАНД. Самарқанд ме-ва консервлалаш заводи мевалар-нинг янги ҳосилдан тайёрланган кўпунли жиени ва мураббоси, ги-лос компотларини Мурмас ва Владивостонга жўнатди. Бу қор-хонага ушбу мавсумда Пастдар-гом богдорчилик-узумчилик сов-хозини билан Самарқанд районидagi Қўйибўши номи хўлхоз ўтган йилгига қараганда анча кўп хўл-мева етказиб берди.

Унинг қуввати икки баравар ортиб, йилгига уч миллион дона гўшт чиқара ола-диган бўлди. Техника билан қай-та нуруллантириш ҳисобига Бур-валди ва Риштондаги гўшт за-водларининг ишлаб чиқариш қу-ватини ҳам ошди. Фаргона область қолхозлараро қурилиш ташкилот-лари ишлаб чиқариш базасининг мустаҳкамланиши бу йилги иш-лар ҳажмининг 6 миллион сўмлик ошириш имконини беради.

НУКУС. Олмағит посёлкаси-даги янги Ждановск пахта тоза-лаш заводида асос-убусунларни ишга тушириш-созлаш ишлари тугалланди. Бу завод нелгуси ма-сумда 10 миң тонна пахта ни қай-та ишлаб оладиган бўлади. Лой-ҳа қувватига етгандан кейин эса йилгига 30 миң тонна пахта ни қай-та ишлайди. (ТАТА).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ВА ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

СУЯНГАН ТОҒИМИЗ

Кўшни қардош республикалар каби Ўзбекистоннинг бугунги воқелиги, унинг ўтмишдан бутунлай фарқ қилиб турганини сизларнинг ҳузурингизга чет эллардан келатган кўпгина арбобларда Совет ҳокимияти йиллари мобайнида Урта Осиёда қилинган ишларнинг ўзи мўъжиза, деган фикрни тугдирмоқда.

Л. И. БРЕЖНЕВ.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ХўЖАЛИГИ ЮТУҚЛАРИ КўРГАЗМАСИДАН РЕПОРТАЖ

Бир вақтлар рўзгорда ишлатилган игна ва деҳқончиликнинг арзаанда қуроли кетмонни ҳам ҳороний мамлакатлардан сотиб олган, биринчи трактор далага кирганда «ўт омон» дея ҳаяжонланган кишилар, уларнинг фарзандлари самолётларни бошқариётган, мураккаб қурilmаларни ишлаб чиқариётган, қилни қирққаб ёриб фан мўъжизаларини яратган бўлса не ажаб! 50 йиллик ўзгаришлар ҳақида батафсил сўз юритиш имконимиз бўлмаганилиги сабабли, Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмаси сановат павильони залларини айланма олган таассуротларимизни баҳам кўрмоқчимиз.

Кўргазма залларини томошабинлар завқ билан кўздан кечиришмоқда. Улар орасида тракторини «ўт омон» деб ҳаяжонланган кишиларнинг тенкурчалари ҳам, тараққийимизга ўз моҳирати билан самарали хисса қўшаётган мутахассислар ҳам, республикамиз ривожланишини кўзи билан кўриб, совет тузумининг моҳирати таниб бераётган чет элликларни ҳам учратдик. Дарҳақиқат, республика халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмаси эконоимикамиз юксатилишининг тўғридан тўғри далили бўлиб келди. У Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси юбилейи муносабати билан янги экспонатлар билан тўлдирилмоқда, қайта жиҳозланмоқда.

Бу ердан ҳар бир экспонат узардан, ишчилар синфининг яратувчилик қудратидан, мутахассисларимизнинг сўқлиги-ю, аллоҳлигидан, корхона коллективларининг техникани тараққий эттириш учун курашда қўлга киритган муваффақиятларидан хикоя қилади. Ана шуларнинг жами биргине рақамда ахлит ифодаланмайдиган бўлса, республика сановатининг ҳозир юздан ортқ тармоғи маъжуд.

«Таштестилмаш» бирлашмаси экспонатлари рўбарўсида. Бу бу корхонанинг меҳнат ахли, улар эришган муваффақиятлар, шу коллектив яратган янгиликлар ҳақида кўп шитганми. Лекин бу ердан экспонатлар орасида биргина машина эътиборимизни тортди: «ПК-100М». Бу станокнинг довуғи жаҳонга маълум. Бир ҳаракат билан тўрт жаравини адо этувчи ана шу станокнинг жаҳон бозорига харидорлари бехисоб. Станок макети олдида аниқгина одам тўпланган. Улар шу корхона кўрсаткичлари ва унинг сердовуғ кишилари ҳақидаги маълумотларни алоҳида эътибор билан кузатишпти. О. Биман, В. Филимонов, С. Острогорский — СССР Давлат мукофоти лауреатлари. Бир вақтингиз унда йиғирув, пиштурув, ўрнатиш жараёнларини муваффақият билан адо этувчи янги ма-

шининг ижодкорлари ана шу кишилар. Партия ва ҳукумат уларнинг меҳнатини муносиб тақдирлади. Тўқимачилик машинасозлиги корхонасининг маҳсулотлари мамлакатимиз тўқимачилик сановатининг энг ахши усулларини қаторидан ўрин олди. Корхонада тайёрланган машиналар жаҳоннинг йиғирмага яқин мамлакатига экспорт қилинмоқда. Мамлакатимиздаги 300 дан ортқ корхона шу корхона тамғаси бошилган усуллардан фойдаланиб, турли-туман газламалар ишлаб чиқаришни кўпайтиришга муваффақ бўлди.

Томошбинлар шу корхонада ижодкорлик соҳасида қўлга киритилган ютуқларни ифодаловчи бошқа бир янгилик ҳам таҳсин ўримоқдалар. Новатор ишчилар, ижодкор мутахассислар ўзаро ҳамкорликда пластмасса материалларидан металл ўрнида фойдаланишга эришдилар. Бу янгилик бир тонна пластмасса ишлаб, етти тонна қор металл тежаш ва ҳарajatларни бир неча баравар қисқартди қилиб қолди имконини бермоқда.

Самарқанд кино аппаратуралари заводи маҳсулотлари намуналарини ёнда аниқ одам тўпланиб қолди. Улар давлат сифат белгисини олган установа — «53—ПД4» маркази узардан туриб бошқариладиган пулт қурilmасини завқ билан томоша қилишпти. «Кинап» заводининг бундан бошқа маҳсулотлари ҳам кўргазма залларини муносиб ўрин олган.

1940 йилгача республикамизда сановатининг базис тармоқлари ривожланиб бораётган бўлса ҳам, электрон техника тармоғи маъжуд эмасди. Кейинги йилларда Ўзбекистонда индустриализмининг машинасозлик қончилиқ, металлургия, газ, нефть, кўмир қазиб чиқариш, химия, радиотехника, энгил сановат, олтин сановати каби тармоқлари билан бир қаторда тураратли электрон техника сановати ҳам дадил тараққий этиб бормоқда. «ЛПС-4» маркази прибор ҳам сановатимиз шу тармоғининг маҳсули. Бугунги кунда пахта тайёрлаш пунктлари лабораторияларида «ЛПС-4» прибори мутахассисларнинг мушуклини осон қилмоқда. Шу прибор ёрдамида илгор пахта толасининг сортини ортқча уринмасдан теъда аниқлашга муваффақ бўлишпти.

Тошкент абриваз буюмларининг хислатларини мутахассислар яхши билишди-ю, томошабинларга унча равшан эмасдек кўринади. Шу вақдан бўлса керак, экскурсоводга тез-тез саволлар беришмоқда: — Бу коллективнинг шукратини ошириб юборган нәрсе нима? — Маҳсулотларнинг янги хилини ишлаб чиқариш, халқ хўжали-

гига катта наф келтирадиган қилди таъйирлаш осон иш эмас, — Абраваз буюмлари комбинати олмас таъйирлаб чиқаришнинг мураккаб технологисини теъда ўзлаштириб олди. Сунъий олмас ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Сановатда бу катта энгиллик сифатида тан олindi. Ҳозир мамлакатимиздаги мингдан ортқ корхона Тошкентда тайёрланган ана шу мўъжизали буюмлардан фойдаланиб, маҳсулот тайёрламоқда. Корхона коллективининг 87 проценти коммунистик меҳнат мусобақасида актив иштирок этипти. Мана бу экспонатларга эътибор қилишингизни тақлиф қиламан. — Экскурсовод корхона ҳақида хикоя қилувчи рақамлар ва экспонатларга ишора қилади.

Павильон залларини айланма, республикамиз оғир сановатининг қанчалик ривож топганига, халқ хўжалигининг бу тармоғи дадил одимлар билан юксалиб бораётганига гувоҳ бўласиз. Бир вақтлар оддий рўзгор буюмларини чет эллардан олтин баҳосида сотиб олган ночор ўлка Совет ҳокимияти йилларида мислсиз суръатлар билан камолот чўққисига кўтарилди. Оғир сановат билан бир қаторда индустриализмининг энгил, озик-овқат, гўшт-сут ва бошқа тармоқлари ҳам тез ривожланиб бормоқда. Тўққизинчи беш йилликда ана бир қанча йирик корхоналар ва цехлар қуриб, фойдаланишга топширилди. Янги янги сановат марказлари вужудга келди.

Кўргазма иқтисодий картасида Бухоро, Урганч, Тўртқўл каби шаҳарларнинг раъсий ифодасини кўрдик. Булар Бухоро ил газлама комбинати қад кўтарайтиганидан, Урганчда янги энгил сановат корхонаси тикланаётганидан, Тўртқўлда тивувчилик фабрикаси қуриб бораётганидан дарак берди. Ён-гил сановатимизнинг дадил одимларидан хикоя қилувчи залга кирганда, камалак рангининг толалини ҳам ҳеч гап бўлмади қолди. Залда намойиш қилинаётган Маргилон атласи, Наманган бекасами, Тошкент, Фарғона, Самарқанд газламалари рангининг жиҳоси кўзни қамаштиради.

Залларни айланма, республикамиз сановати қудратини ошираётган зарбдор кишиларнинг суратлари олдида тўхтаб қоламиз, уларнинг меҳнат муваффақиятлари ҳақида хикоя қилувчи залларни қизиқиб ўқиймиз. Мана бу диаграмма аниқса, муҳим: Ўзбекистон ССР мамлакатимиз умумий ишлаб чиқаришининг ривожига муносиб хисса қўшмоқда. Бу, республикамиз пахта терий машиналари, севялкалар, кўрак чувиш машиналари, пахта тозалаш ускуналари, пилкисиз машиналар тайёрлашда биринчи ўринни эгаллаб турганида ҳам ўз ифодасини тогган.

КПСС Марказий Комитетининг Бosh секретари ўртоқ Л. И. Брежнев республикамизга Халқлар дўстлиги ордини топширишга бағишланган тантанали мажлисда Ўзбекистон ишчилар синфининг меҳнатига юксак баҳо берди. У бундай деб таъкидлади: «Ишчилар синди — социализм Ўзбекистонинг сунган тоғидир, коммунистик қудратига партия йўлини актив ўқизувчи қўриш».

Ж. ХОЛҚОСИМОВ.

Тошкентдаги 1-пойфазал фаб. рикасининг меҳнатсевар коллективи Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги шарафига ўтган ойлари мобайнида 20 минг жуфтдан энгил турли хил пойфазаллар ишлаб чиқарди. Бу, планда белгилангандан анча зиёддир. Юқоридаги суратда: фабриканинг биначилик цехи. Пастдаги суратда эса Фарғонадаги хикимиявий толалар заводининг пешкада ишчиси Анна Бауэр. У сизга на топшириқларини доимо ўстириб билан бажарайди. И. Душнин (ЎзТАГ) ва А. Тураева фотолари.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Республика энгил сановати соҳасида кўп йиллар самарали ишлаганига ва унч ривожлантиришдаги хизматлари учун Ўзбекистон ССР Энгил сановат министрлиги бosh механизми ва энергетик бўлимининг бoshлиги Юсуф Юсуфович Абрамовга ва Фарғона тўқимачилик комбинати тўқувчилик корхонасининг бoshлиги Зоя Федоровна Николаевага «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган инженер» фахрий унвонини берди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республика энгил сановати соҳасида кўп йиллар самарали ишлаганига ва унч ривожлантиришдаги хизматлари учун Маргилондаги «Атлас» фирмаси план бўлимининг бoshлиги Иброҳим Дадажоновга, Қўқон пайпоқчиғирини комбинати план-ишлаб чиқариш бўлимининг бoshлиги Анисия Сенсенова Лига, Ўзбекистон ССР Энгил сановат министрлиги план-экономика бoshқармасининг бoshлиги Тамара Константиновна Толмазовага «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган эконоимист» фахрий унвонини берди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми халқ истеъмол моллари ишлаб чиқаришни кўпайтириш юзасидан топшириқларини бажаришда эришган муваффақиятлари учун Ўзбекистон ССР Энгил сановат министрлигининг бир гуруҳа ходимларини Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ўрлиги билан мукофотлади.

САБЗАВОТ ЮБОРИЛМОҚДА

Наманган станциясидан Красноярск янги ҳосил помидор ортирган биринчи вагон жўнатилади. Бу помидор шаҳар атрофидаги Тельман номи илхотсозлаштирилган колхоздан. Колхоз 500 гектар ортқ ерда помидор ештиришда, деҳқонлар бу йил ҳар гектар ердан намида 348 центнер помидор олишни мўлжалламоқда.

Бу — бултурга нисбатан юз центнердан ортқ бўлиб, колхоз деҳқонлари шу билан беш йиллик топширигини бажаришни кузаламоқдалар. Облустаги кўпгина хўжалиқлар бу йил сабзавот ештиришини анча кўпайтиришни кўзда тутмоқдалар. Сибирь ва бошқа олис рай. онларнинг меҳнатнашларига хо-

зиғача 1500 тоннага яқин қарам жунатилади. Тез орада Саяно-Шушкет ГЭС инжувчиларига ва индустриал Урал меҳнатнашларига янги сабзавотлар жўнатилади. Наманган сабзавотчилари — бу йил мамлакатимиз шимолдаги олис районларга 16 минг тоннадан ортқ помидор, қарам, пизва ва қорун-тарвуз юборадилар. (ЎзТАГ).

ДЕХҚОНЛАРНИНГ ИЛТИМОСИ БИЛАН

Фарғона областининг тошлоқ районидида «Оқ олтин» колхозиде ташкил этилган хавоскорлик ансамбли созадилар, ашулчилар ва рақосаларни бирлаштириб, Ансамбль концертлари деҳқонлар ўртасида шўхрат қозонган. Ансамбль бригадаларининг дала шийпонларида тез-тез меҳмон бўлиб туради. Ансамбль катнашчилари ўз репертурларига ишлаб чиқариш илгорлари мltимос қилаётган ашула ва рақосларни киритишга ҳаракат қилмоқдалар. Масалан, ансамбль беданинг биринчи ўрмининг ҳаммадан илгари бажарган Абдуқалил Хўжаева бригадасига бора туриб, ансамбль катнашчиси Маҳфуза Ашураева «Ўлка» кўшгинини тайёрлади, унинг дугоналари Маевлада Латипова билан Халима Тожибоева янги рақс ўрганишди.

Мўъжизакорлар АНЖУМАНИ

Бугун Тошкентда сирт актив моддаларнинг олиниши ва бу моддаларни ишлатилишдаги физик-кимёвий асосларига бағишланган Бутуниттифоқ илмий симпозиуми очилди.

Бу улкан анжуман ишида республикамиз кимёгарларидан ташқари Москва, Ленинград, Киев, Уфа, Таллин, Воронеж, Олмаота ва бошқа шаҳарлардан келган таниқли олимлар иштирок этадилар. Уч кун давом этадиган симпозиум кун тартибиде 11 та умумий ва 145 та қисқа илмий хабарлар ўқиб эшитирилади ва муҳокама қилинади. Бу докладларда сирт актив моддаларнинг олиниши, янги олинган ҳоссаларни ўрганиш ва уларнинг халқ хўжалигидаги аҳамияти, бу соҳада эришилган ютуқлар, изланишлар жараёнидаги айрим жумбоқларни ҳал этиш усуллари ҳақида фикр алмашинади.

Бундай улкан анжуманининг республикамиз пойтахтида ўтказилиши Ўзбекистон кимёгарлари учун жууда катта мактаб бўлиб, келажакда ўз самараларини бериш, шўхбаси. Чунки бу симпозиумда илмий докладларнинг қерийб 85 проценти марказий илмий-теқширив институтларининг таниқли олимлари томонидан тингловчилар эътиборига ҳавола қилинади.

Хўш, сирт актив моддаларнинг ўзи нима? Уларга бундай қизиқтири сабабларнинг асоси нимада? Сирт актив моддалар кимё сановатининг муҳим маҳсулотларидан бири бўлиб, инсонга жууда қадим замонлардан бери маълум. Уларнинг хилма-хил ажойиб ҳоссаларни турли соҳаларда ишлатиётганини туйғуйли сановат ва қишлоқ хўжалигининг кўпгина тармоқларига сингир кетди.

Сирт актив моддалардан сувни авваллари фақат ювиш мақсадида ишлатилган бўлса, эндиликда уларнинг мингдан ортқ тури бўлиб, пармалаш ишларида, рудаларни бойитишда, металлларни қирқишда, бетонларнинг мустаҳкамлигини оширишда, сановатда учрайдиган филтратлар, чуқши жараёнларни оқилона бошқаришда, ҳаёт даладарда намини кўпроқ сақлаб қолмоқда кенг қўлланилади.

Сирт актив моддаларнинг аҳамияти кун сайин ортқ бораётир. Шу боисдан ҳам 1967 йилда СССРда сирт актив моддалар бўйича Миллий комитет тўзилиди. Сирт актив моддаларни олиш, ҳоссаларни ўрганиш ва қўлланиш устида иш олиб бораётган атоқли олимлар, инженерлар бу комитетга аъзо бўлди. 1968 йилнинг май ойида СССР Миллий комитети сирт актив моддалар бўйича халқаро ташкилотга аъзоллик қабул қилинди.

СССР Миллий комитети иттифоқ миқдосида сирт актив моддаларнинг олиниши, анализи, терминологияси, ҳоссаларни баҳолаш, ишлатилишининг физик-кимёвий асосларини муҳкамлаш ишлари учун йиғилиш ҳамда конференциялар уюштиради. Тошкентда ўтказилмайдиган симпозиум ҳам шулар жумласига киради.

Ўзбекистонда ҳам кейинги йилларда сирт актив моддалар бўйича алоҳида илмий йўналиш ташкил топганилиги диққатга сазовар. Республика Фанлар академиясининг Кимёв институти, Тошкент Давлат университети, Тошкент политехника институти ва бошқа илмий даргоҳларда бу борада кенг назарий-амалий ишлар олиб борилоқда. Бу маъносаларда сирт актив моддаларни маҳаллий олимлардан олиш, сирт актив моддалар ёрдамида гилеояларни, қуриш материалларини ва тўпроқ ҳоссаларини яхшилаш, нефть ва газ қудқларини пармалаш, рангли ва нодир металлларни ажратиб олишни осонлаштириш соҳасида амалга оширилаётган изланишлар, эришилган ютуқлар муҳим аҳамият касб этади.

Аммо ҳали ечимланган жумбоқлар, амалга оширилиши лозим бўлган муҳим муаммолар маъжуд. Булардан бири юқори сифатли, биологик осон парчаланмайдиган ювучини синтетик моддалар ишлаб чиқариш учун кўп миқдорда сирт актив моддаларни яратиш зарурати.

Бундай проблемалардан яна бири халқ хўжалигининг турли соҳаларига жууда зарур бўлган полиметалллар типидидаги сирт актив моддалар олиш, уларнинг ҳоссаларини ўрганиш ва ишлаб чиқаришга таъдиқ этишдир.

Кимёгар олимларимиз бошқа ана кўпгина проблемаларни ҳал этишда қизғин иш олиб бораётдилар. Буларнинг ҳаммаси ҳақида симпозиумда тошкентлик олимлар ўз ҳамкасбларига гапириб берадилар.

М. АСҚАРОВ, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мўдбир аъзоси, симпозиум ташкилий комитети раисининг ўринбосари, С. АМИНОВ, кимё фанлари кандидати.

БУГУН ТОШКЕНТДА ЎЗБЕКИСТОН ССР ПЕДАГОГИКА ЖАМИЯТИНИНГ I ТАЪСИС СЪЕЗДИ ОЧИЛАДИ

ПЕДАГОГИК БИЛИМЛАР — ОММАГА!

— Партия XXIV съезди умумий ўрта таълимга ўтиш ҳақида қарор қабул қилди. Бунинг мамлакатимизда фан ва ишлаб чиқаришнинг умуман, халқ хўжалигининг тез суръатлар билан ривожланиши талаб этмоқда. Халқ маорифи учун юқори маълумотли, ўз соҳасини ахши билидиган, малака ва тажрибага эга бўлган кишилар керак. Совет мактаби ўз олдида қўйилган катта ва муҳим вазифаларни бажариш учун астойдил ҳаракат қилмоқда.

Ҳозирги шароитда педагогика фанининг таъсир доираси тобора кенгайиб бормоқда. Сановат корхоналари, колхоз ва совхозлар, жамоат ташкилотлари, маданий-оқартув муассасалари раҳбарлари ва ходимлари, педагогик билимлар, коммунистик тарбия методикаси билан қуроллантириш масаласи кун тартибидидаги муҳим вазифалардан биридир.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Ўрта умумий таълим мантабалари ишларини янада яхшилаш тадбирлари тўғрисида»ги қарориде ҳам мактаб, оила, жамоат ҳамкорлигида алоҳида эътибор берилган. Педагогик билимларни ота-оналар, кенг аҳоли ўртасида тартиб-ташвиқ қилиш ўқувчиларни коммунистик руҳда тарбиялашга қаратилган тадбирларнинг ажралмас қисми ҳисобланади. Бу борадаги муҳим ишларни амалга ошириш мактаб анимасига юклатилган.

Республикада педагогик кўнларни бирлаштириш, ўсиб келатган еш авлодин коммунистик руҳда тарбиялаш ишларини тақомиллаштириш мақсадида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Ўзбекистон Педагогика жамиятини ташкил этиш тўғрисида қарор қабул қилди.

Республика педагогика жамияти кўнгили илмий-педагогик жамоат ташкилотидир.

Бугун республикамиз халқ маорифчилари, умуман, бугун жамоатчилик йуви-тарбиявий характердаги кўпгина масалаларни ҳал этишда яқиндан ёрдам беришга дэъват этилган янги ташкилот барпо этилишининг шохиди бўлади.

Шу янги жамиятнинг мақсад ва вазифалари тўғрисида Ўзбекистон ССР маориф министри С. Шермухамедов гапириб беради:

Унинг мақсади — партия ва ҳукуматимиз томонидан ёшларни ўқитиш ва уларни коммунистик руҳда тарбиялашга қаратилган муҳим тадбирларни амалга оширишга фаол кўмаклашишдан иборат.

Маълумки, Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларидаёқ Коммунистик академия қошида педагог-марксистлар жамияти ташкил топган бўлиб, у то 1935 йилгача ишлаб турди. Бу жамиятининг таъсис атувчилар сафиде совет давлат арбоблари, олимлар, педагоглар, партия, комсомол, насаба союз ташкилотлари ва Ишчи-деҳқон Қизил Армияси снейсий бошқармасининг вакиллари бор эди.

1960 йилда РСФСР Педагогика жамияти ташкил этилди. Шу сингари жамиятлар иттифоқиде республикаларда ҳам ишлаб турибди.

Ўзбекистон ССР Педагогика жамияти ўз олдида қандай вазифаларни қўяди? Биринчидан, кенг жамоатчилик ўртасида совет педагогика фани ютуқларини тартиб-ташвиқ қилиш ва аҳоли ўртасида педагогик билимларни тарқатишга фаол иштирок этишдан иборат. Жамият республикамизнинг энг ахши илмий-педагогик кучларини бирлаштириш марказ сифатида олимларимиз диққат-эътибори ва кўч-гайратини педагогика, психологиянинг актуал масалаларини ҳал этишга, таълим-тарбиянинг муҳим муаммоларини ечишга аҳоли иштирокнинг таъминлашга қаратиши лозим.

Ташкил топаётган педагогика

Республика педагогика жамияти муҳим ва катта аҳамиятга эга бўлган жамоат ташкилотидир. Ишончимиз қонили, жамият ўз олдида турган вазифаларни шараф билан бажаради. Бунинг учун жамият аъзоларининг ижодий ташаббусларини қўллаб-қувватлаш, унч ривожлантириш, педагогика фани ва практикаси масалалари билан шугулланувчи барча шахсларга доимий ёрдам кўрсатиш зарур.

Жамият ўз аъзолари ишини рағбатлантириш, улар амалга ошираётган тадбирлар аҳамиятини ошириш мақсадида ўқувчи ва тарбиявий ишларни тақомиллаштириш масалаларига бағишланган конференциялар, семинарлар, кўнурлар ўтказиш, халқ маорифи масалаларига доир бюллетенлар ва китоблар нашр этиради.

Педагогика жамиятининг олий органи тўрт йилда бир марта қақирилмаган жамият съезди ҳисобланади. Съезд жамиятга раҳбарлик қилувчи Марказий Совет ва ревизия комиссиясини сайлайди. Марказий Совет ва маҳаллий бўлим қошида жамоатчилик асосида секциялар ташкил этилади. Бу секциялар коммунистик тарбиянинг актуал масалаларини устида олиб боришга иштирокчи бўлишга мўлжалланади.

Умид ва келажатимиз бўлиши еш авлодин тарбиялаш умумхалқ ишидир. Халқ университетлари, педагогик лекториялар ва янги ташкил этилган Ўзбекистон ССР Педагогика жамияти совет книсиининг, навбирон ишларимизнинг гоёвий ва маънавий дунёсини, жамиятимиз маданий ҳазинасини бойитишга яқиндан кўмаклашади.

Яқинда бўлиб ўтган Ўзбекистон Компартиясини Марказий Комитетининг XV пленуми халқ маорифи олдида турган муҳим вазифаларини аниқ кўрсатиб берди. Педагогика жамияти пленум қарорлари асосида илчил ва конкрет тадбирларни амалга ошириши лозим.

